

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13820/2022
20.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1456/22 од 22.06.2022. године, у седници одржаној 20.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1456/22 од 22.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 93/21 од 21.04.2022. године, ставовима првим изреке и другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да исплати тужиоцу укупно 40.438.651,68 динара, са законском затезном каматом од пресуђења 21.04.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка од 537.060,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1456/22 од 22.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11... 10/23 – други закон), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на друге битне повреде одредаба парничног поступка се ревизијом не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је на основу даровног уговора од 16.08.1955. године, био укњижен као власник непокретности – кат. парцеле .., укупне површине 5 катастарских јутара, КО Ветерник. Парцела је 21.10.1960. године цепана на 38 катастарских парцела којима је тужилац располагао тако што их је продавао као плацеве за градњу, изузев кат. парцела .. и .. (које су се земљишно-књижној евиденцији водиле као пут) и кат. парцеле .. која се у земљишно-књижној евиденцији водила као канал). Кат. парцела .. КО Ветерник старог премера, површине 513 хвати (1845м²) данас у целости представља улицу др ... у Новом Саду, односно кат. парцелу .. КО Ветерник новог премера (површине 1902м²), уписану у Листу непокретности .. КО Ветерник, као градско-грађевинско земљиште, земљиште под зградом и другим објектом, јавна својина, носилац права својине Град Нови Сад са 1/1 дела. Кат. парцела .. КО Ветерник старог премера, површине 65 хвата (234 м²) одговара целим катастарским парцелама новог премера .. (која је у целости у саставу улице др ...) и .. КО Ветерник (која је у целости у саставу улице ... у Ветернику), чија је укупна површина 234 м², обе уписане у Листу непокретности .. КО Ветерник, по врсти градско-грађевинско земљиште, јавна својина, носилац права својине Град Нови Сад са 1/1 дела. Кат. парцела .. старог премера КО Ветерник, површине 275 хвата (односно 1025 м²) сада у целости представља део кат. парцела: .. новог премера, укупне површине 1179 м² (која у целости представља улицу ...), .. новог премера, укупне површине 619 м² (која у целости представља улицу др ...) и .. новог премера, укупне површине 133м² (која у целости такође представља улицу ...), уписаних у Лист непокретности .. КО Ветерник као градско-грађевинско земљиште, земљиште под зградом и другим делом објекта, јавна својина, носилац права својине Град Нови Сад са 1/1 дела.

Према Информацијама о локацији од 16.09.2021. године и 22.09.2021. године, предметне кат. парцеле новог премера се налазе у зони породичног становања, нису намењене за изградњу, тако да на њима није одређена грађевинска линија, а регулациона линија је одређена важећом ситуацијом, представљају део планираних јавних саобраћајних површина – улице, односно издвојене су за јавну површину – регулацију улица Планом генералне регулације простора за породично становање у западном делу града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 34/17) и Планом детаљне регулације Адица у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 22/19), кат парцеле .., .. и .. КО Ветерник новог премера представљају Улицу др ... у Новом Саду и кат. парцела .. КО Ветерник новог премера улицу ... и опремљене су са водном (водовод и канализација), електроенергетском, гасном и телекомуникационом инфраструктуром, а саобраћајна површина изграђена од асфалтног застора, док су кат. парцеле новог премера .. и .. КО Ветерник као јавне саобраћајне површине – Улица ... делимично опремљене са инфраструктуром (електроенергетском и телекомуникационом инфраструктуром), а саобраћајна површина је делом изграђена од асфалтног застора, а делом је тротоар и мелиорациони канал. Поступак експропријације кат. парцела .., .., .., .., .. и .. КО Ветерник, које се сада воде на туженог Град Нови Сад није вођен, нити је за те парцеле које су раније биле у његовом власништву исплаћена било каква накнада. Према процени Пореске управе – Града Новог Сада од 22.11.2021. године, тржишна вредност предметних парцела износи

14.213,21 динара/м². Вештачењем преко вештака грађевинске струке је утврђено да тржишна цена 1 м² наведених катастарских парцела на дан израде налаза и мишљења 28.12.2021. године износи 119,56 евра/м², односно 14.055,84 динара/м², што на дан закључења расправе 21.04.2022. године износи 14.067,42 динара/м² (према средњем курсу НБС на тај дан), што за укупну тражену површину од 2877м² (од укупно одузете површине од 3104м²) износи 40.471.967,34 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да тужиоцу исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта, крећући с еу границама постављеног тужбеног захтева (који гласи на износ од 40.438.651,68 динара), оценивши као неоснован истакнути приговор застарелости потраживања тужиоца.

Неосновани су наводи и разлози ревизије туженог којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије између осталог прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1), да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2). Сагласно наведеном, дозвољено одузимање права својине које не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно испуњена два услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/09... 145/14) који је био снази у време усвајања Плана генералне регулације простора за породично становање у западном делу града Новог Сада („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 34/17) и Плана детаљне регулације Адица у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 22/19), прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др).

Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11, 88/2013, 105/2014) прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су, као такве, одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази итд.), а ставом 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, спорно земљиште, чији је тужилац својевремено био власник, након парцелације и доношења Плана генералне регулације простора за породично становање у западном делу града Новог Сада („Службени лист Града Новог

Сада“, бр. 34/17) и Плана детаљне регулације Адица у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 22/19), уписано је као јавна својина, носилац права својине тужени Град Нови Сад, јер је планским актом предвиђено за јавну површину – улицу и саобраћајницу коју користи неограничен број лица за јавни саобраћај и у природи јесу улице које имају своје називе (улице др ..., ... и ... у Новом Саду). У ситуацији када земљиште планским актом јединице локалне самоуправе буде одређено за улицу, то земљиште од тог момента по сили закона постаје средство у јавној својини. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало средство јавне својине изузме из поседа ранијег корисника и да му за то исплати одговарајућу накнаду.

Имајући у виду чињеницу да је предметно земљиште фактички приведено намени предвиђеној планским актом, с обзиром да се користи као улица – јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима), на тај начин извршена је тзв. фактичка експропријација, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, што је овде случај, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа, то је по оцени Врховног суда правилан закључак нижестепених судова да, када је земљиште приведено намени у складу са планским актом и по сили закона постало јавна својина, тужилац као ранији власник тог земљишта не може трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде. Наиме, на овакав начин тужиоцу је повређено право на имовину, па зато има право на накнаду за фактички одузету имовину у висини новчане накнаде одмерене према тржишној вредности непокретности, сходно члану 42. Закона о експропријацији.

Како је утврђено да се предметне катастарске парцеле користе као улице, тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 2. и 7. Закона о јавној својини, јер су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе. Због тога нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, односно да тужени ни једном правном или фактичком радњом није депоседирао тужиоца, те да је спорно земљиште одређено за јавну - саобраћајну површину планским актом који је донет после формирања и изградње улице.

Ревизијски суд није ценио остале наводе ревизије, којима се оспорава утврђено чињенично стање, што није допуштено у смислу члана 407. став 2. ЗПП .

О трошковима поступка одлучено је правилном применом чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка

Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић